

ორი მე*

(პიესა სამ მოქმედებად)

მოქმედი პირები:

ელენე (მარინა)

დათო

მარინას დედა

მარინას მამა

ჯემალ ჭვიშბა

რომა

უროიანი კაცი

ნამგლიანი ქალი

დეიდა კლარა

ბესლანი

დიმიტრი

ინგა

* გიუნტერ აიხის საკითხავი პიესის „მე და ის“-ის მიხედვით.

პირველი მოქმედება

ტენტგადახდილ ავტომობილში წინასკამებზე ორნი სხედან – ცოლ-ქმარი: ელენე და დათო (საჭესთან). მანქანა მიდის. ისმის მანქანაში ჩართული რადიო-მუსიკის ხმა.

ელენე (სივრცეში): ჩვენი ოჯახის ექიმი თბილისში, დემიკო ავალიშვილი, ადამიანზე თავსდატეხილ ყველა უცნაურობას ამინდს აბრალეbs! არა, ისე, მგონი, რაღაც მართლა არსებობს!.. აგერ, ავიღოთ თუნდაც ჩემი და მარინას ისტორია! რა ადვილად დამიმტკიცებდა დემიკო, რომ მარინას არსებობას ვერც კი გავიგებდი, 2012 წლის 5 აგვისტოს ცოტათი გრილი ამინდი მაინც რომ მდგარიყო... მაგრამ მე დემიკოს მაინც არაფერს მოვუყვები. ავალიშვილის აზრი ამ შემთხვევაში ნაკლებად მაინტერესებს!.. თუმცა, იქნებ მართლა იმ აუტანელი 40-გრადუსიანი სიცხის ბრალი იყო ყველაფერი. სხვათა შორის, იმ კვირადღეს, დაბადების დღეც მქონდა: ორმოცის ვხდებოდი და სოხუმისკენ მივქროდი. წინა კვირა კვარიათში, ზღვაზე და მერე, ბათუმის „ინტურისტში“

გავატარეთ! დაბადების დღეს ბათუმშიც მშვენივრად გადავიხდიდი, მაგრამ დათოს ერთი სული ჰქონდა, დრანდის ციხე ენახა და სოხუმამდე დროზე ჩაგვეღწია... მე კიდევ ამ დრანდების და ციხეების გარეშეც მშვენივრად ვგრძნობდი თავს!

ავტომობილი.

ელენე (გულგრილად): ეს რა სოფელი იყო?

დათო: ოჩამჩირის მუნიციპალიტეტის ილორი! მოსახლეობა ორი ათასი! ციხესიმაგრე და ტაძარი რუკაზე ერთი ვარსკვლავითაა მონიშნული.

ელენე (უკმაყოფილოდ): აღარ შემიძლია!.. მხოლოდ ორვარსკვლავიანი ადგილები რომ გვენახა, ვერა?.. აუ, გაიხედე იქეთ – ის ნანგრევი რა დღეშია!..

დათო: ზუსტად ეგაა ციხესიმაგრე! აქაურობა შერვაშიძეების გარე შტოს ეკუთვნოდა! აქ წერდა თავის გენიალურ პოემებს ენვერ სიხარულია!

პაუზა. ავტომობილი მიდის.

ელენე: ნუ რაღაც აუტანელი ქართული განათლება გაქვს! დათო, ვინ ჯანდაბაა ენვერ სიხარულია?

დათო: ეს ქართული ლიტერატურაა, ელე! აი, ეს კი ტაძარია! ილორის წმინდა გიორგის ეკლესია – XI საუკუნის ქართული ხუროთ-მოძღვრების ძეგლი!

ელენე: ახლა ინფარქტი დამარტყამს! მე ბანაობა მინდა, დათო! დღეს ჩემი დაბადების დღეა, თუ გახსოვს!!!

დათო: სად აპირებ, მერე, ჩემო კარგო, აქ ბანაობას? ჩავსულიყავით ბარემ სოხუმში!

ელენე: ჩვენ ეგრე არ შევთანხმებულვართ! ზღვაც სადღაც აქვე უნდა იყოს!..

დათო (მკაცრად): მე კიდევ დროზე მინდოდა ჩაგვეღწია!!.. რესტორანია დასაჯავშნი!

ელენე: ისევ რესტორანი!! გააჩერე ახლავე მანქანა!! რუკაზე ვნახავ, სად არის აქ ზღვაზე გასასვლელი!

ავტომობილი მკვეთრად ამუხრუჭებს.

დათო (უკმაყოფილოდ): ელე, ტვინი!!!

ელენე (შლის დიდ რუკას. აყოლებს თითს): აი, აქედან ტრასა პირდაპირ ზღვაზე გადის!.. აგერ კომანი... უფრო იქით – ალიფაია!

დათო: ელე, მე სოხუმში მინდა!

ელენე (დამტკბარი ხმით): ალიფაია, დათი! 5 კილომეტრი! იქნებ იქაც იყოს რამე ეკლესია...

დათო (გაბეზრებით): არანაირი ეკლესია იქ არაა და დაგენაძლევეები, ერთი აყროლებული ადგილია!!

ელენე: ოჰ!

დათო (გალიზიანებული): ჯობდა, ისევ ბათუმში დავრჩენილიყავით!

ელენე (გაბრაზებით): მეც მაგას არ ვამბობდი?! რო წამილე ტვინი ამ შენი ტაძრებით და ციხეებით!.. ხომ დამპირდი – გზაში ვიბანავებთო?!

დათო: სად აპირებ, მერე, ჩემო კარგო, აქ ბანაობას?

ელენე: ზღვაში, სად? სადღაც აქვე უნდა იყოს... სუნი არ გესმის?

დათო (სიცილით): სუნი მესმის?! ზღვის სუნი, მგონი, მხოლოდ შენ გესმის საქართველოში, ელ! სოხუმამდე სალამომდე მინდა რომ ჩავიდეთ! რესტორანი რომ...

ელენე: ისევ რესტორანი!!!

დათო: ელ, უკვე ტვინს მიჩაგრავ! მე სოხუმში მინდა!

ელენე (მლიქვნელურად): ტრასა ხეობაში გადის. საინტერესო იქნება, დათ...

დათო: ჯობდა, ბათუმში დავრჩენილიყავით!

ელენე: მეც მაგას არ ვამბობდი?.. მაგრამ, დათ,

უყურე! სოხუმში უკვე ყველა თბილისელ-
მა იბანავა, აი ალიფაიაში კი ალბათ ჯერ
არცერთმა! ჩვენ პირველები ვიქნებით, დათ!

დათო: მაგას თავისი მიზეზები ექნება... მა-
გრამ რადგან ასე ძალიან გინდა... იუბი-
ლარი ხარ მაინც...

ელენე: დათუნა, მარცხნისაა კენ!

ავტომობილი იძვრის.

ელენე (სივრცეში): ამ 40-გრადუსიან პაპან-
აქებაში, არაფრისმთქმელი ყბედობით,
სრულიად შეუმჩნევლად, პირდაპირ ახალ
ცხოვრებაში შევაბიჯე. არანაირი ნიშანი არ
ყოფილა!.. არადა, მარინა ხშირად ფიქრობ-
და ამაზე... დროც საკმარისად ჰქონდა...
ორმოც წელიწადზე მეტი! უცნაურ კმაყ-
ოფილებას ჰგვრიდა, რომ მაშინ მაინცდა-
მაინც მე მომინდა ზღვაზე გასვლა! მე, ვინც
შემდეგ მარტომ გადავიტანე ყველაფერი!
დათომ განა რა შეამჩნია, გარდა იმისა, რომ
ბანაობისას კინალამ დავიხრჩვი და მერე
რამდენჯერმე უმიზეზოდ ავტირდი...

ავტომობილი მიდის. ისმის თოლიების წივილი.

ელენე (შიშით იყურება აქეთ-იქით): დათო, რითი
ცხოვრობენ აქ?

დათო (უკმაყოფილოდ): თევზაობით ალბათ!
სხვა რითი უნდა იცხოვრონ?!..

ელენე: კიდევ?

დათო: რა კიდევ?

ელენე: კიდევ რა აქვთ?..

დათო: რა უნდა ჰქონდეთ? დალევა, ჩხუბი, სექსები!... ელე, იცი, რა კარგად ვიქნებოდით ახლა სოხუმში?!

ელენე: დათო!..

დათო: რა ხდება?

ელენე: მეშინია!

დათო: გეშინია?!.. შენ რილასი გეშინია?

ელენე: ჩვენივე თავის!

დათო (დამცინავი გაკვირვებით): რა ჩვენივე თავის? მზემ ხომ არ დაგარტყა, ელ?!

ელენე: ესენი ასეთ წუმპეში ცხოვრობენ... ჩვენ კიდევ, პრიალა მანქანიდან ასე უდარდელად ვუყურებთ...

ელენე (სივრცეში): კომანში გზა იტოტება. მარცხენა გზას ხიდის გადაღმა გადაყავხარ. მარჯვენა – ალიფაიასკენ მიდის. ხიდს იქით, მოპირდაპირე ნაპირზე ვილაც დამჭკნარი დედაბერი იდგა – წამით მომეჩვენა, რომ მიყურებდა და მისი თვალები, მიუხე-

დავად დიდი დაშორებისა, თითქოს სულ ახლოს იყვნენ... ზუსტად აქ გადაუხვია ჩვენმა მანქანამ. აქედან, სამყარო საბედნიეროდ ნელ-ნელა ისევ საკუთარ თავს დაემსგავსა. ყურე უკან იხევდა და შავი ზღვიდან სასიამოვნო სიო ქროდა. პლაჟი კვირადღეს ხალხით იყო სავსე. შეზღონგი ნვალებით ვიშოვეთ და ტალღებში გადავეშვიტეთ. რა სასიამოვნო იყო გრილ წყალში ყოფნა... დათოს უკან მივცურავდი. ვისვენებდი... ვილიმებოდი... მიხაროდა... მაგრამ მერე, უცებ... უცებ ისევ იმ მოხუცი ქალის სახე დამიდგა თვალწინ!.. როგორ მიყურებდა... გულგრილად? არა, არა მგონია! გაკვირვებით?.. ჰო, გაკვირვებაც იყო, მაგრამ თან ხომ არ მელოდა კიდეც?.. უნდა გამოვლაპარაკებოდი!.. თავი მაინც დამექნია, ან რაიმე ნიშანი მიმეცა! ამის გამოსწორება ჯერ კიდევ შეიძლება! დათოს ხელი დავუქნიე. მომეჩვენა, რომ მიხვდა, რასაც ვაპირებდი და ნაპირისკენ გამოვცურე. სწრაფად გადავიცვი და გზას გავუყევი! ფეხით მივდიოდი! კომანში მანქანით დაბრუნება რატომღაც არასწორად ჩავთვალე. მხიარულ გუნებაზე ვიდექი. თითქოს კი არ მივდიოდი, მივფრინავდი. არავინ შემხვედრია. როგორც კი ხიდი გადავიარე, გავჩერდი. სახლები ერთიმეო-

რეზე ღარიბული იყო. შევეყვინდი, ადგილზე დავტრიალდი და ერთ-ერთ ქოხში თამამად შევაბიჯე – წამით არ დამიშვია, რომ ეს შეიძლებოდა სხვა სახლი ყოფილიყო. თვალე-ბი უცებ შევაჩვიე სიბნელეს: სამზარეულოში, ღუმელთან ქალი იდგა და ღიმილით მომჩერებოდა. თავიდან მეგონა, რომ ის დედაბერი ვიცანი, ვისაც ვეძებდი, მაგრამ ეს ის ვერაფრით იქნებოდა – ეს ბევრად ახალგაზრდა იყო.

ელენე: გამარჯობა-თ!.. მე ერთ ადამიანს ვეძებ... ერთ მოხუც ქალს! შავებში!

ქალი: მოხუც ქალს?... კომანში ბევრია მოხუცი ქალი.

ელენე: არც კი ვიცი, რა ჰქვია...

ქალი (ამრეზით): ...ვითომ არი აქ ვინმე, შენ რომ არ იცნობდე?!

ელენე (შეშფოთებული ხმით): უკაცრავად... მაგრამ მე აქ მართლა არავინ ვიცი! მანქანით რომ გამოვიარეთ, ხიდთან, მდინარის პირას იდგა და უცნაურად გვიყურებდა...

ქალი: ვინ?!

ელენე: ისე შემომხედა, თითქოს ძალიან კარგად მიცნობდა.

ქალი: რატომღაც, სხვანაირად რომ ყოფილიყო!..

ელენე: კი მაგრამ, საიდან?

ქალი: რა გჭირს, მარინა?!

გალიზიანებული ქალი გამშრალებულ თეფშს სხვა თეფშებზე ხმაურით ახეთქებს. ელენე კრთება.

ელენე (შეშინებული ხმით. თან უკან იხევს): ვინ არის მარინა?.. თქვენ ვილაცაში გეშლებით!

ქალი (უახლოვდება საზარელი ღალადით): ვინ არის მარინა?! შენ ხარ მარინა – ჩემი შვილი! თუ უკვე საკუთარ თავსაც ველარა ცნობ?! აგერ სარკე! ჩაიხედე! (უთითებს კედლისკენ.)

ელენე ჩერდება და კედლის პატარა, ჭუჭყიან სარკეში იყურება.

ელენე: დიახ. ეს მე ვარ...!

ქალი (მკაცრად): რას ნიშნავს, „დიახ, ეს მე ვარ“, მარინა?!

ელენე უცებ გამკაცრებული უტრიალდება ქალს.

ელენე: მომისმინეთ, ქალბატონო!!! ამოვი-
და უკვე ყელში!!! მე ელენე გოგოლაძე ვარ.
ვცხოვრობ თბილისში!!! ჩემი ქმარი კულ-
ტურის სამინისტროში მუშაობს!!! მე დღეს
ორმოცი წლის გავხდი! ორმოცის!!! ორი
შვილი მყავს!!! თიკო – ოცის, კოტიკო –
თექვსმეტის!!! მე და ჩემი მეუღლე შავიზღ-

ვისპირეთში ვმოგზაურობთ! აქ არასოდეს
ვყოფილვარ!!! ზღვას ვეძებდით! ღმერთო
ჩემო, თქვენ მე ნამდვილად არასოდეს მი-
ნახიხართ!

ქალი (ფრთხილად იყრის დოინჯს): კი მაგრამ,
შენ რომ ზუსტად მარინასნაირი ხარ და მისი
კაბა გაცვია?..

ელენე: მისი კაბა? (შეშფოთებული იყურება კაბა-
ზე)... ეს კაბა შარშან ნეაპოლში ვიყიდე!

ქალი: და მისი ანცობილი მძივიც რომ გიკეთია?..

ელენე: მისი ანცობილი მძივი? (ნაძალადევად
იცინის.) უკაცრავად, მაგრამ ეს მძივი ნეპა-
ლიდან ჩამომიტანეს მეგობრებმა!

ქალი სკამზე ეშვება.

ქალი: რა ბოროტი გოგო ხარ, მარინა! საკუ-
თარ დედასაც კი ველარა ცნობ!.. ეჰ, რომ
იცოდე, რა ხშირად მტკენ გულს...

ელენე (ისევ შფოთით): ვაიმე!

ქალი: ძალიან, ძალიან ხშირად...

*ელენე აქეთ-იქით შეშინებული იყურება. მერე უცებ
ერკვევა, ღრმად სუნთქავს და ძალებს იკრებს. უცებ,
სახეზე ეშმაკური სხივი გადაურბენს.*

ელენე (ეშმაკურად): და ხშირად მომდის ასე?..
აი, რომ... ვიცვლები?

ქალი: სულ!

ელენე: და საერთოდ... როგორი ვარ ხოლმე, დედა?

ქალი (ეშვება სკამზე): ხშირად თითქოს აქ არ ხარ! არაფერი არ გესმის! არავის არ პასუხობ! საათობით მიჩერებიხარ ერთ წერტილს, და სოფელში ისე დადიხარ, თითქოს მთვარეული იყო...

ელენე: და დამცინიან, არა?

ქალი: არ იცი ვითომ!..

ელენე (ისევ ეშმაკურად): აი ძალიან-ძალიან რომ მოვინდომო, ხომ შეიძლება რომ გამოვსწორდე, დედა?

ქალი: სულ ცოტათიც რომ მოინდომო, მარინა!.. აი სულ ცოტათი!.. ო, რა მადლობელი ვიქნებოდით ღმერთის მე და მამაშენი!

ელენე (უკვე დამცინავად): მამაც მყავს?!.. ოჰ!.. მერე, რატომ ვარ ასეთი, დედა?

ქალი: ზუსტად ეგ ვიფიქრე დილით – დღეს როგორიცაა, ასეთი საშინელი არასდროს ყოფილა-მეთქი!.. ახლა კი, რა დალაგებულად ლაპარაკობ, მარინა! ჩემზე ჭკვიანურადაც კი... იცი, ჯემალი უკვე აქ არის!

ელენე (ლამის სიცილი წასკდეს): ჯემალი ვინ-ლაა?!

ქალი: მამაშენთან ერთად ზის სასტუმრო ოთახში.

ელენე (დამცინავად): მოიცა-მოიცა, სასტუმრო ოთახიც გვაქვს?!

ქალი უთითებს სხვა კარზე.

ელენე: ვინაა? რა უნდა?

ქალი: მარინა, ძალიან კარგად იცი, რაც უნდა! შენ გგონია, ძალიან ბებერია? სამაგიეროდ, სამი ნავი აქვს!.. ცუდი ადამიანიც არაა! ისე გავიხარებდით მე და მამაშენი... წინა ჯერზე თქვა, აღარ მოვალო, მაგრამ ხომ ხედავ, მაინც მოვიდა!.. შედი და უთხარი „ჰო“, მარინა!

ელენე (ძლივს იკავებს სიცილს. მერე სერიოზულ-დება): ...რადგან ასე ძალიან გინდა, დედა...

ელენე აღებს კარს და გადის გვერდითა ოთახში. მაგიდას ორი ასე სამოცდაათ წლამდე მამაკაცი უზის. ელენეს შემოსვლაზე ორივენი ფეხზე დგებიან. ერთ-ერთი ელენეს ეგებება.

მამა: მარინა! აგერ ჩვენი მეგობარი ჯემალი ჭვიშბა ისევ მოვიდა! მიესალმე და ხელი ჩამოართვი!

ელენე (გალიმებული ართმევს ხელს მეორე მამაკაცს): გამარჯობათ, ბატონო ჯემალი.

ჯემალი: გამარჯობა, მარინა!

მამა: ამხანაგი ჯემალი შენზე სალაპარაკოდ მოვიდა... მოკლედ, შენი ხელი მთხოვა და მე ვუთხარი, რომ მივესალმები მის სიძეობას. იმედია, დამჯერი შვილი იქნები და მშობლების სურვილის წინააღმდეგ არ წახვალ.

ელენე: დაბრძანდით!

მამაკაცები და ელენეც მაგიდას უსხდებიან.

მამა: ... კარგად იცი, ამხანაგი ჯემალი როგორი პატივცემული ადამიანია! ჩვენ კიდევ მისი მოვალეები ვართ. ხომ გესმის, მარინა?

ელენე: მე ყველაფერი კარგად მესმის, მამა.

მამა (დგება ფეხზე): მაშინ, ახლა მარტო დაგტოვებთ, რომ ამხანაგმა ჯემალმა თვითონ გითხრას თავისი ამბავი! (მარინას თავზე ხელისგულს უსვამს და ოთახიდან გადის.)

ელენე ადგილს იცვლის, მამის სკამზე ჯდება და ჯემალის შეჰყურებს.

ჯემალი: გაიგე, მარინა, რა თქვა მამაშენმა?

ელენე: მე ყველაფერი კარგად მესმის, ჯემალი.

ჯემალი: მაშინ ახლა მე გეკითხები...

ელენე: გისმენ!

ჯემალი: გინდა, ჩემთან გადმოხვიდე საცხოვრებლად და ჩემი ცოლი გახდე, მარინა?..

ელენე: რა თქმა უნდა, ჯემალი.

ჯემალი (შფოთით): არა!!! ახლავე ნუ მიპასუხ-
ებ!!!.. ჯერ დაფიქრდი!

ორივენი დუმდებიან და ერთმანეთს თვალებში შე-
ჰყურებენ. ისმის საათის წიკწიკი.

ელენე: საკმარისად ვიფიქრე?

პაუზა.

ელენე: სანამ გიპასუხებდე, მეც მინდა რაღაც
გკითხო...

ჯემალი: მკითხე.

ელენე: მამაჩემს რამდენი აქვს შენი ვალი?

ჯემალი: ეგ შენს პასუხზე იქნება დამოკ-
იდებული.

ელენე: მამაჩემს უკეთესი ნავი სჭირდება!

ჯემალი: უკეთესი ნავი?

ელენე: შენ ხომ სამი ნავი გაქვს? სამი კარგი
ნავი.

ჯემალი: კი... სამი!

ელენე: მერე ორი რა, არ გეყოფა?

ჯემალი: მერე შენც რომ ორი გექნება?

ელენე: ეგ არაფერი!

ჯემალი: დღეს შენ მართლა რაღაც სხვანაირი
ხარ, მარინა! თითქოს შენ ის მარინა არ ხარ,
მე ვისაც ვიცნობ!

ელენე (ვნებიანი ხმით): იქნებ, ამის გამო აღარც გინდივარ?

ჯემალი: არა! ახლა უფრო მინდიხარ, ვიდრე ადრე!

ელენე: კი მაგრამ, რა ჯანდაბად გჭირდები?! მე ხომ ყველა დამცინის?

ჯემალი: იმიტომ რომ ლამაზი ხარ და ნამდვილი! ხომ გახსოვს, ჩემი ცოლი უშვილო იყო. რაც მოკვდა, სულ მარტო ვარ. ვიფიქრე, შენ შეძლებდი ერთდროულად ჩემი ცოლიც და შვილიც ყოფილიყავი...

ელენე (დამცინავად): ძალიან მეცოდები, ჯემალ ქვიშბა!

ჯემალი: მე კიდეც, შენ – მარინა! დღეს მართლა ძალიან სხვანაირი ხარ!

ელენე: იქნებ აღარცაა საჭირო პასუხის გაცემა?

ჯემალი: მითხარი. ერთხელ მაინც რომ გავიგონო...

ელენე: ნავეებზე ნულარ იდარდებ!

ჯემალი: არც ვდარდობ! წაიღოს მამაშენმა, რომელიც უნდა! როგორ შევცდი, მარინა, შენში... შენ ჩვენზე, ყველაზე ჭკვიანი ყოფილხარ!

ელენე: არ დაიჯერო! ხვალ დილას შეიძლება აღმოაჩინო, რომ ეს ჭკუა ისევ სულ დაგკარგე!

ჯემალი: ახლაც არ გინდა, რომ მიპასუხო?

ელენე ფეხზე დგება. ფეხზე იმართება ჯემალიც.

ელენე: თანახმა ვარ!.. და ჩემი პასუხი სხვას არაფერს ნიშნავს!

ჯემალი (გაოცებული): მართლა თანახმა ხარ, მარინა?

ელენე: კი, ჯემალი, კი!!

ჯემალი (აცრემლებული): როგორი ბედნიერი ვარ! მაგრამ შენ? შენ თუ ხარ ბედნიერი? ეს უნდა ვიცოდე!

ელენე: მეე?.. მე ახლა უნდა წავიდე... წავალ და სალამოს დავბრუნდები.

ჯემალი: სად მიდიხარ?

ელენე: ზღვისკენ უნდა გავისეირნო.

ჯემალი: მე წაგიყვან ნავით!.. თუ გინდა, ცხენს შევაბამ!..

ელენე: არა! მირჩევნია მარტო წავიდე. ფეხით!

ჯემალი: შენ როგორც გინდა, მარინა...

ელენე კარისკენ მიდის.

ჯემალი: ჩვენ ხომ უკვე დანიშნულები ვართ, მარინა?

ელენე: მერე?

ჯემალი: ერთხელ არ მაკოცნინებ?

ელენე (ამრეზით): დღეს არა რა, ჯემალი. ჯერ არა! მერე იყოს...

ელენე ქოხიდან სწრაფად გამოდის და გზას უკან, ხიდისკენ მიუყვება. სულ უფრო უჩქარებს ნაბიჯს. გადის სოფელს. გადადის მდინარის ხიდს. მიემართება პლაჟისკენ. იქ არც მანქანა და არც დათო არ ჩანან. ელენე შერბის ცარიელ პლაჟზე. იყურება აქეთ-იქით. მირბის ზღვასთან. ტალღები ფეხებზე დაურბიან.

იჩრდილავს შუბლს ზღვის სიღრმისკენ.

ელენე (უყვირის ზღვას): დათოოოოოოოოო!!!

თითქოს პასუხად მძლავრდება თოლიების წივილი და ზღვის მიმოქცევის ხმა.

ელენე შფოთავს. ტრიალდება. დარბის. ეძებს მანქანას. არ ისვენებს. აწყდება ერთი ადგილიდან მეორეს.

ელენე (წივის): დათუნააააააა!!!

ელენე პლაჟიდან ისევ დასახლებისკენ გარბის. ეს სოფელიც ცარიელის შთაბეჭდილებას ტოვებს. ელენე ორლობეების გავლით გადის გრუნტოვან გზაზე. შეშლილი სახით იყურება აქეთ-იქით. ერთ-ერთი მხრიდან შუა ასაკის ქალი და კაცი მოდიან. მამაკაცს ჭილის ქუდი ახურავს, წითელი პერანგი შეხსნილი აქვს და მხარზე დიდი ურო უდევს. გვერდით წითელთავაფრიანი ქალი მოჰყვება. ქალი ამაყად მოაქნევს დიდ ნამგალს.

ელენე: დიდი ბოდიში! საათს ხომ ვერ მეტყო-
დით?

კაცი და ქალი ჩერდებიან. კაცი საათზე იყურება.

კაცი (მხიარულად და შინაურულად): ზუსტად
შვიდის ნახევარია, ამხანაგო მარინა!

ელენე ისევ კრთება.

ელენე (დარცხვენით): ...და რა რიცხვია, მე
მაპატიეთ?

წითელთავსაფრიანი ქალი: რიცხვი?! (გაკვირ-
ვებით) რიცხვი – აგვისტოს ხუთი, მარინა!

წითელთავსაფრიანი ქალი უროიან კაცს გახედავს.

ქალი: ხომ ხუთია, ივანიჩ?

კაცი: კი! აგვისტოს ხუთია... პარასკევია...
ხვალ კრებაა სოფსაბჭოში.

ქალი (ელენეს გასაგონად): ხუთი აგვისტოა, მა-
რინა!

კაცი და ქალი გზას განაგრძობენ, მაგრამ უცებ
ელენეს შეძახილი აყოვნებთ და მისკენ ტრიალდე-
ბიან.

ელენე: და... წელი?

უროიანი კაცი და ნამგალიანი ქალი ერთმანეთს
ეჭვის თვალით უყურებენ.

ქალი (კაცს ჩუმად): არაფერი ისეთი არ უთხრა, თორემ ველარ მოვიშორებთ თავიდან!

კაცი (ყვირილით): ათას ცხრაას სამოცდათორმეტი, მარინა! ერთი-ცხრა-შვიდი-ორი!!

კაციც და ქალიც იცინიან.

კაცი (ელენეს მისამართით. მხიარულად): აღარ დალიო მეტი, მარინა! მამას მოკითხვა ჩემგან!

პაუზა.

ელენე (თავისთვის): ათას ცხრაას სამოცდათორმეტი... ათას ცხრაას სამოცდათორმეტი წლის ხუთი აგვისტო... შვიდის ნახევარი...

ელენე ნელი ნაბიჯით მიუყვება გზას. თან თითებით რაღაცას ითვლის. ბოლოს გაფშეკილი რჩება ერთ ხელზე ოთხი თითი. ჩერდება და თითებზე იყურება.

პირველი მოქმედების დასასრული

მეორე მოქმედება

ზღვისპირი. თოლიების ჭყივილი. ჯემალი სათევ-
ზაო ბადეს ამზადებს. მარინა მოზრდილ ქვაზე ზის
და ზღვას გაჰყურებს.

მარინა (ყვირილით): ვერ ვიტან ამ თოლიებს!!!

ჯემალი (ყვირილით): თოლია სასარგებლო
ფრინველია!!! ის ნაგვისგან ასუფთავებს
ზღვას!!!

მარინა (ყვირილით): ტელევიზორმა თქვა ხომ?!

ჯემალი: ბრმა კი არ ვარ!!!

მარინა: კი მაგრამ, ხომ შეიძლება იქ ვიცხოვ-
როთ, სადაც ნაგავი არაა?!

ჯემალი (ყვირილით): ნაგავი ყველგანაა!!!

პაუზა.

ჯემალი: მე მინდა შენ იყო ბედნიერი, მარი-
ნა!!! სხვაგან რა, ბედნიერი იქნებოდი?!

მარინა (ყვირილით): ვიცი მე ეგეთი ადგილი!..
სადაც ცოტა ნაგავია და სადაც ძალიან ბედ-
ნიერი ვიქნებოდი!!!

ჯემალი (ყვირილით): სად აბა?

მარინა (ყვირილით): თბილისში!

ჯემალი (იცინის): სადა?

მარინა (ყვირილით): თბილისში! თბილისში!
დედაქალაქში!

ჯემალი მარინასკენ მოდის და გვერდით უჯდება.

ჯემალი (ყვირილით): მარინა, მე აფხაზი მე-
თევზე ვარ და კომანში ვცხოვრობ. ამის
შეცვლა არ შემიძლია!

მარინა (ყვირილით): არ შეგიძლია?

ჯემალი: არა!

მარინა (ყვირილით): აბა, უბრალოდ მოინდომე!

ჯემალი: რატომ?

მარინა (ყვირილით): უნდა წავიდეთ აქედან,
ჯემალი... როგორც სხვები მიდიან!

ჯემალი (ყვირილით): ისინი იმიტომ მიდიან,
რომ ცუდად აქვთ საქმე. თან იქ პატრონი
ჰყავთ! ჩვენ კიდეც რა? ცუდად ვართ? თან
მე არავის ვიცნობ თბილისში და არავინ არ
მყავს მანდ!..

მარინა (ყვირილით): წასვლა მინდა, ჯემალი!
მართლა ძალიან რომ მინდა წასვლა?

ჯემალი (ყვირილით): ეგ როგორ?.. სახლი უნდა
გავყიდოთ?!

მარინა (ყვირილით): კი მაგრამ, რა დაგრჩენია
ამ სოროში?!

ჯემალი: და ნავეები?..

მარინა: ნავებიც!!

ჯემალი (ყვირილით): თბილისში რაღა უნდა ვაკეთოთ? მე თევზაობის მეტი არაფერი ვიცი.

მარინა (ყვირილით): ამას იქაც მოახერხებ, ჯემალი! იქ მდინარე მტკვარია! ყველაზე დიდი მდინარე საქართველოში! მტკვარში ბევრი თევზია!

ჯემალი ქვიდან დგება და ანკესებთან მიდის. ასწორებს მათ. გაჰყურებს ზღვას. მერე ცაში შუბლის მოჩრდილვით იყურება. იქ თვითმფრინვი მიფრინავს.

ელენე (სივრცეში): დღითიდღე გულს ვუნყალებდი, თავს არ ვანებებდი. ისიც, იმ სევდიანი გულით, ამ ქვეყანაზე ჩემი ბედნიერად დანახვის მეტი სურვილი რომ არ გააჩნდა, ბოლოს და ბოლოს, დამნებდა. კარგად ვიცოდი, რომ დამითმობდა – არადა, თავიდან ამის გაგონებაც არ უნდოდა. ისე, მართლა, აბა, როგორ შეძლებდა ამის გაგებას? კომანში ყველა გოგოს შურდა ჩემი, რადგან საკუთარი სახლისა და ნავების პატრონმა ჯემალ ჭვიშბამ სწორედ მე შემირთო ცოლად. მაგრამ მე ხომ ვიცოდი, რომ მთელ სამყაროს თუ წარმოვიდგენდი, ჯემალი ერთი ჩვეულებრივი მათხოვარი იყო! რა საერთო ჰქონდა მას ჩემთან? რა საერთო ჰქონდა ჩემთან კომანს,

თავისი უბადრუკი ქოხებითა და ამაზრზენი ყურეთი, რომლის ყურება ზღვასაც კი მავინყებდა-ხოლმე! მე უკან მინდოდა დამებრუნებინა ცხოვრება, რომელიც მეკუთვნოდა და ისევ საკუთარ თავად ვქცეულიყავი. კომანში ცხოვრებით კი როგორ მივაღწევდი ამას?.. რადგან ეს ასე ძალიან მინდოდა, ჯემალიც ძუნწობამდე ხელმომჭირნე გახდა. ზღვაზე ერთი ნავით მარტოკა გადიოდა, მეორეთი ჩვენი მუშა თევზაობდა. ხანდახან მეც ვჯდებოდი ნავში. მაგრამ ზანდუკში მანეთების რაოდენობა მაინც ძალიან ნელა მატულობდა. ციმბირში ბამის მშენებლობა გრძელდებოდა. რომა, ჩვენი მუშა, რომელსაც მაშინ მხოლოდ ოცი წელი შეუსრულდა, იქ უნდა წასულიყო. ჯემალი ძალიან ბებერი იყო და ამ მხრივ გაგვიმართლა. ამ დროს კარგი შემოსავალი გვქონდა. მარტო ჯემალი და მე კი არა, მამაჩემი და დედაჩემიც კი გადიოდნენ ზღვაში. შვებულებით ჩამოსული რომაც გვეხმარებოდა. მართალია, აჩაღარაში ცხოვრობდა, მაგრამ შვებულებას მაინც კომანში ატარებდა. უკანასკნელად, ბამის მშენებლობის შუაწელს ჩამოვიდა. შვებულება ყოველთვის სამკვირიანი ჰქონდა. ჯამაგირს არ ითხოვდა... ისე, ჩვენთვის ირჯებოდა.

სახლში. კარი იღება.

რომა (მწარე მეგრული აქცენტით): ქალბატონო! ბატონი ჯემალი არ არის?

მარინა: მოვა მალე. შემო, რომა!

რომა შემოდის.

რომა: მინდოდა დაგმშვიდობებოდი!

მარინა: შენ რა, ხვალ დილით არ მიდიხარ?

რომა: კი, დილაადრიან მივემგზავრები მე!

მარინა: მერე დღესვე რატომ გვემშვიდობები?

რომა: უფრო სწორად, თქვენთან მინდოდა დამშვიდობება, ქალბატონო!

მარინა: ჩემთან?

რომა: ქალბატონო, არასდროს მიკვირდა, რომ არაფერი დამმართნია ბამის მშენებლობაზე, მაგრამ უკვე ძალიან მიკვირს!

მარინა: ვერ გავიგე, რისი თქმა გინდა, რომა!..

რომა: დიდი ხანია ამას ვმაღავ, ქალბატონო. რამდენი ხანია აქ ვარ? ექვსი წელიწადი! ხომ შეამჩნიეთ, რომ ყოველ შვებულებას კომანში ვატარებ. რატომ მერე? ჩემი მშობლები ხომ აქედან შორს ცხოვრობენ?

მარინა: ამაზე არასოდეს მიფიქრია, რომა...

რომა: თქვენ გარდა ამაზე ყველას უფიქრია, ქალბატონო! თუნდაც ბატონ ჯემალის. დარწმუნებული ვარ, ის ძალიან ხშირად ფიქრობს ამაზე.

მარინა (უმკაცრდება სახე): რომა! გიკრძალავ
ასეთ ლაპარაკს!

რომა: მიკრძალავთ? თქვენ ისე სხვაგან ცხოვრობთ, თქვენამდე არაფერი აღწევს, ქალბატონო. სად ცხოვრობთ, ვიცოდეთ მაინც! გული მაინც არ გაქვთ, ქალბატონო?

მარინა: რომა!!

რომა: მე სხვაზე აღარაფერზე ვფიქრობ, ქალბატონო!

მარინა: მაშინ, იცი, რას გთხოვ?

პაუზა.

მარინა: ნუღარ ჩამოხვალ კომანში!

რომა: სასიკვდილოდ მიმეტებით, ქალბატონო?

მარინა: სასიკვდილოდ?! ნადი იმ შენს სოფელში! მოიყვანე ახალგაზრდა გოგო ცოლად. მე შენზე თხუთმეტი წლით უფროსი ვარ, თანაც სხვაზე გათხოვილი. ასეც რომ არ იყოს, შენ მე არაფრად მარგიხარ. მე აქედან წასვლა მინდა, შენ კი, კიდევ ერთი ჯაჭვი იქნებოდი, კომანს რომ მიმაბამდა. მე კიდევ ეს არ მინდა! არა!

ელენე (სივრცის მიღმა): რომამ ჩემი თხოვნა არ შეასრულა. მისგან სხვას არც მოველოდი. ერთი წლის შემდეგ ისევ კომანში დაბრუნ-

და. სამუშაოდ მამაჩემთან დადგა, რადგან
ჯემალმა აღარ აიყვანა. რა მართალი იყო და
რა ფუჭი ეს ყველაფერი.

ოთახში.

ჯემალი: არ გიხარია?

მარინა: რამდენი წელია ამას ველოდი და
წესით ძალიან უნდა გამხარებოდა, არა?

ჯემალი: მაგრამ ახლა კომანში დარჩენა უფრო
გირჩევნია.

მარინა: შევეჩვიე აქაურობას, ჯემალ! ახლა
ვხვდები, რომ დიდი შეცდომა იქნება აქედან
წასვლა. მით უმეტეს ახლა, როცა ფულიც
საკმარისად გვაქვს. შენ ხომ გინდოდა აქ
დარჩენა – ჰოდა, მოდი, დავრჩეთ!

ჯემალი: მე რომ უკვე ძალიან მინდა წასვლა?

მარინა: შეენ?!

ჯემალი: ჰო, მართლა ძალიან მინდა წასვლა.
უკვე ყველაფერი მოვიფიქრე. ალიფაიას
სოფსაბჭოდან დავარეკინე ივანიჩს და ოთახს
გამოგვიყოფენ საერთო საცხოვრებელში!

მარინა: რაღა აქ და რაღა თბილისში...

ჯემალი: ამას შენ მეუბნები?!

მარინა: მე არ შემძლია წამოსვლა, ჯემალი.

ჯემალი: რატომ?

მარინა: ორსულად ვარ...

პაუზა.

მარინა: ახლა მე გეკითხები – გიხარია?

ჯემალი: ძალიან მიხარია, მარინა... მიუხედავად იმისა, რომ ეგ ჩემი შვილი არაა.

ელენე (სივრცის მიღმა): არა! ახლა მე უკვე აღარსად წამსვლელი აღარ ვიყავი. რომას ველარ ვშორდებოდი. კომანში ეს უკვე აღარავისთვის იყო საიდუმლო. მაგრამ ჯემალის ამის შესახებ მეტი აღარაფერი უთქვამს.

პაუზა.

ელენე: ბიჭს ბესლანი დავარქვით. მის მიმართ ჯემალი დიდ სინაზეს იჩენდა და ჩემთანაც ძალიან კეთილგანწყობილი იყო. რა ხშირად ვფიქრობდი მერე ჯემალიზე! მეტს იმსახურებდა. მე კი ისე გულგრილად ვექცეოდი... მარტოსული მოკვდა, ბესლანს წელიწადი რომ შეუსრულდა... ისეთი მარტოსული, როგორიც მთელი ცხოვრება იყო.

ღია ცის ქვეშ. ისმის თოლიების წივილი.

ჯემალი: ჩაიძინა?

მარინა: ჰო, პირდაპირ ჩემს ხელებზე დაეძინა.

არაჩვეულებრივი ბავშვია, ყველგან შემო-
ძლია ვატარო.

ჯემალი: მალე სიარულსაც დაიწყებს. ღმერ-
თო, როგორ გარბის დრო! (იცინის.) და კარ-
გია, ასე ჩქარა რომ გარბის. სიარულს დაიწ-
ყებს და მალე სათევზაოდაც წავიყვან.

ჯემალი: უკვე უნდა წახვიდეთ? ცოტაც
დარჩენილიყავით სანაპიროზე, კიდევ
გიყურებდით. არ შეიძლება? ქარი ხომ
არაფერს დაუშავებს?

მარინა: არა, რა ქარი, ჯემალ.

ჯემალი: ჯობს, ქარს ბავშვობიდანვე შეჩვიოს.
ამიტომ კარგია, ჰაერი უმოძრაოდ რომ არ
არის.

მარინა (პაუზის შემდგომ): ისევ ბრაზობ ჩემზე,
ჯემალი?

ჯემალი: ვბრაზობ?.. არა, მარინა.

მოტორის ხმა თანდათან შორდება.

ელენე (სივრცეში): როგორ მამშვიდებდა მერე,
რომ სწორედ ეს იყო უკანასკნელი სიტყვები,
რაც მისგან მოვისმინე. კაი ხანს გვიქნევდა
ხელს. მერე ნავი არხის სიღრმეში მიიმალა
და ამის შემდეგ ჯემალი აღარც მინახავს.
რამდენიმე საათში ძლიერი ქარიშხალი ამ-
ოვარდა და როცა ძალიან გვიან, სრულ სიბ-

ნელეში, ნავეები დაბრუნდნენ, ჯემალის ნავი მათ შორის არ იყო. მეორე დღეს ძლიერ დაზიანებული ნავი სამხრეთიდან მოადგა ნაპირს. ჯემალის კვალი მაინც არ ჩანდა.

ოთახში.

მამა: რაღაც იშვიათად გხედავ, შვილო.

მარინა: ხალხს ვერიდები. ჩემთვის ყველას ემეტება თითო კეთილი რჩევა.

მამა: სამწუხაროდ, ახლა მეც რჩევა უნდა მოგცე. რაც ჯემალი აღარ არის, ბევრი რამე შეიცვალა.

მარინა: დღეიდან უფრო მეტად შეიცვლება.

მამა: ჰო, მე გავაგდე რომა. კარგად იცი, რატომაც!

მარინა: გაგონებაც არ მინდა!

მამა: შენ ამაზე უბრალოდ თვალს ხუჭავ!

მარინა: რომა ჩემთვის გავა ხოლმე ზღვაში!

მამა: შენთვის? მერე, ნავი?

მარინა: ჯემალის ნავით!

მამა: ჯემალიმ ხომ მე მომცა ეს ნავი? უკან გინდა წამართვა?

მარინა: ჰო, უკან უნდა წავილო!

მამა: აი, სწორედ ამის მეშინოდა! ჩემი გამორჩენის გამო არა, სწორად გამიგე. უარს

ვერ გეტყვი... იაროს რომამ ისევ იმ ნავით, თუმცა მე გავაგდე. კარგად რომ დავფიქრდეთ, არც არაფერი შეცვლილა.

მარინა: ახლა ის ჩემთვის ივლის!

მამა: დაგპირდა რო? ჩემთვის არც ისე ხშირად გადიოდა. დუქანი მაგისტრის ბევრად უფრო ძვირფასია... ალბათ, შენზე უფრო ძვირფასიც.

მარინა: ჩვენ დავქორწინდებით!

მამა: ...მარინა, ეს იმაზე უარესია, ვიდრე მოველოდი.

ელენე (სივრცეში): თავს ვიბრმავებდი, თუმცა ვგრძნობდი, რომ რომა გამოიცვალა. რადგან მიზეზს ვერ ვხედავდი, ვფიქრობდი, ყველაფერი გამოსწორდებოდა. „შეიძლება დავეხმარო, მასთან თუ დავრჩები“, – ვეუბნებოდი თავს და უფრო მაგრად ვეჭიდებოდი. უნდოდა ჩემი ცოლად მოყვანა? არ ვიცი. ალბათ, მე შევაპარე ეს აზრი და ბოლოს, მივაღწიე კიდეც! ჩვენი ქორწინებიდან კიდეც სამი ბავშვი დაიბადა – დიმიტრი და ორი გოგო, ლანა და ინგა. რომა კი ისევ ძველებურად იქცეოდა და ერთხელაც, მივხვდი, რომ ბედნიერებას მის გვერდით ვერასდროს ველირსებოდი.

ოთახში.

რომა (მეგრული აქცენტით): ვერ გავიგე, სად მიდის ეს ფული. სულ ვერ დავლევდი... შეუძლებელია, იმდენი ფული, ჯემალმა რომ დატოვა, სულ სასმელში დახარჯულიყო...

მარინა: შეუძლებელია?

რომა: არ დაგავინწყდეს, რომ ამ ფულს ცოტა მეც დავუმატე!

მარინა: როცა გაგიცანი, ჩვიდმეტი წლის იყავი – თითქმის ბავშვი... რა ალერსიანი იყავი, – ეჰ, ნეტავი მაშინ მყვარებოდი! მე კი რატომღაც ახლა მიყვარხარ.

რომა: ისე, ჯობდა, დაგენწყევლე და გეცლია, სადმე ხაბაროვსკთან, ან ნოვოსიბირსკთან, ყინვაში მოვმკვდარიყავი! ღმერთო, რისთვის დამინდო ბედმა?!

მარინა: ხანდახან მიფიქრია, რომ ჩემი გულისთვის...

რომა: ერთ დროს მეც ასე ვფიქრობდი!

მარინა: ახლა აღარ ფიქრობ?

რომა: ახლა დავინწყება მინდა! სასმელი კი ამისთვის საუკეთესო საშუალებაა!

მარინა: შენი ვერაფერი გავიგე.

რომა: კარგია, რომ არ გესმის ჩემი. ძალიან მიყვარხარ, მარინა!

მარინა: მოდი, მაშინ წავიდეთ აქედან, რომა, სადაც გინდა! თბილისში...

რომა: თბილისში? ჰო, თბილისში კარგი იქნებოდა. ხვალვე წავიდეთ თუ გინდა. შეიძლება ყველაფერი გამოსწორდეს, აქედან რომ წავალთ. ოღონდ ახლა ფული მომეცი იმდენის დასაღწევად, შენს დასაჯერებლად რომ მეყოს.

მარინა: მარტო სამი მანეთი მაქვს.

რომა: ტყუი!.. არა უშავს, მომეცი! (ელენე ფულს აწვდის, რომა ართმევს, კარს აღებს და ზღურბლიდან ამბობს.) არ ვიცი, მიღირს კი ამდენი მათხოვრობა? შენ როგორ გგონია?

ელენე (სივრცეში): რომას რომ მოენდომებიანა, შეგვეძლო ბავშვებთან ერთად თბილისში წავსულიყავით. ის კი დამთანხმდა, მაგრამ საქმე საქმეზე რომ მიდგა, არაფერზე უზრუნია. მისთვის ყველაფერი სულ ერთი იყო. მე კიდევ მიყვარდა და არანაირი გავლენა არ მქონდა მასზე. ჯემალისთან ყველაფერი ბევრად უფრო იოლი იყო... ხშირად სევდა მიპყრობდა, როცა ვუფიქრდებოდი, თუ როგორ გარბოდნენ წლები. მალე ორმოცი მომიკაკუნებდა. ბავშვები წამოიზარდნენ. უმცროსს, ინგას ხუთი წელი უსრულდებოდა, ბესლანი – თერთმეტის იყო.

ოთახში.

ბესლანი: ეს ხის ნაფოტი, დედა, გემია! აი აქ!
ეს რა არის?

მარინა: მე ეგ პირდაღებული ნიანგი მგონია.

ბესლანი: ეს – საქართველოს საბჭოთა სო-
ციალისტური რესპუბლიკაა, დე. აი ეს?

მარინა: დავიღალე, ბესლან! ეგ რა, მაგიდა
არაა?

ბესლანი: მაგიდაა. მაგრამ მე ხომ ვთამაშობ?

მარინა: იქნებ, ეს – ამერიკაა?

ბესლანი: აი, ხომ ხედავ დედა, რა ადვილია!
გემი საქართველოდან ამერიკაში მიდის.

მარინა: ეგეთი გემი არ არსებობს!

ბესლანი: მე ვთამაშობ, დე... და აბა, გემზე ვინ
არიან?

მარინა: კაპიტანი, მეზღვაურები... ბევრი
ხალხი, ვისაც საბჭოთა კავშირიდან ამერი-
კაში წასვლა უნდა.

ბესლანი: ამ გემზე ხარ – შენ!

მარინა: მეე?

ბესლანი: და მე!

მარინა: მარტო ჩვენ ორნი?

ბესლანი: მამას ხომ არ უნდა ჩვენთან წამოსვლა?

მარინა: მამას ამერიკაში კი არა, თბილისშიც
არ უნდა წამოსვლა... გააგრძელე თამაში,
ბესლან!

ბესლანი: მე ამ თამაშს მარტო ვერ ვითამაშებ... უშენოდ არ გამოდის. რახან მამას არ უნდა წამოსვლა, მოდი, აქ დავტოვოთ! რომ გავიზრდები, მე წამოვალ შენთან ერთად თბილისში. მართლა, დედა!

მარინა: შენ ძალიან კარგი შვილიკო ხარ, ბესლან! (იკრავს გულში.)

ელენე (სივრცეში): ჩემი საღამოები დღითიდღე სულ უფრო ერთფეროვანი ხდებოდა. ბავშვები რომ დაწვებოდნენ, მარტოკა ვიჯექი და ველოდებოდი რომას, რომელიც ჩემსავით მარტოდმარტო იჯდა კომანის რომელიღაც დუქანში. მომიყვანენ, რომ ბოლოს ის ყველას ერიდებოდა და საუბარშიც არასოდეს ერეოდა. მიუხედავად იმისა, რომ მხოლოდ ოცდაჩვიდმეტი წლის იყო, ჭაღარა თმა ჰქონდა და მოხუცისგან არაფრით განსხვავდებოდა. მარტოკა ვიჯექი და ველოდი, როდის გავიგებდი მისი ფეხის ხმას ან კარების ჭრიალს...

ოთახში.

რომა (მეგრული აქცენტით): კიდეც არ გძინავს, მარინა?

მარინა: შენ ეს ყოველ საღამოს გიკვირს!

რომა: იმედს არ ვკარგავ, რომ ერთ დღესაც საბოლოოდ მოგბეზრდება. ვითომ, ჩემი სი-

ყვარული უშველის რამეს?! ექვსი წელია ვცდილობ ეს შეგაგნებინო. ძალიან წელი ვარ.

მარინა: მომთმენი!

რომა: არა, უფრო სწორად, ახლა უკვე ათი წელიწადი...

მარინა: რა ათი წელიწადი?

რომა: უკვე ათი წელიწადია ვცდილობ, როგორმე გითხრა. იქნებ, შენ დიდი ხანია იცი კიდეც, ოღონდ არაფერს ამბობ და ზიხარ აქ...

მარინა: მე მარტო ის ვიცი, რომ სვამ!

რომა: მხოლოდ სმის გამო რომ ვსვამდე!.. მე კიდეც იმიტომ ვსვამ, რომ კარგად მოვიფიქრო, როგორ გითხრა ყველაფერი.

მარინა: ნუ მაშინებ, რომა!

რომა: ესე იგი, უკვე ყველაფერი იცი?

მარინა: არაფერიც არ ვიცი! მაგრამ უკვე მეშინია იმის, რისი თქმაც გინდა.

რომა: ხომ ყოველთვის გინდოდა ამის გაგება?

მარინა: მეტი არაფრის გაგება აღარ მინდა, რომა! შენთვის შეინახე!

რომა: ჯემალი მე მოვკალი!

მარინა (პაუზი შემდგომ. ნაძალადევი სიმშვიდით): ეგ არაა მართალი, რომა! ის მარტო იყო ნავში, დაინყო ქარიშხალი და დაიხრჩო.

რომა: ძნელი არ იყო მის ნავთან მიახლოება და გადაძრომა. ზღვა ჯერ კიდევ წყნარი იყო მაშინ.

მარინა: ტყუილია ყველაფერი!!!

რომა: მის ნავში რომ გადავძვერი, ჩაიცინა და მითხრა: „როგორც იქნა, მოხვედი!“

მარინა: გაჩუმდი, რომა!

რომა: „როგორც იქნა, მოხვედი!“ რატომ მითხრა? ამაზე მთელი ათი წელია ვიმტვრევ თავს. ელოდებოდა? ალბათ – კი, და მგონი, მეტი სიცოცხლეც აღარ უნდოდა, მარინა! ზოგჯერ, განსაკუთრებით კარგი დღე რომ გამოერევა ხოლმე, ვფიქრობ, თვითონ ჩამაგონა მკლელობა-მეთქი! მაშინ თვითონაც ხომ დამნაშავე გამოდის. გესმის?!

მარინა: მითხარი, რომ ეს ყველაფერი ტყუილია!

რომა: ტყუილია... ისე, გასართობად მოგიყევი პატარა ისტორია. სმით კი იმიტომ ვსვამ, რომ უბრალოდ მიყვარს დალევა!

მარინა: ათი წელი ვიცხოვრე შენთან!

რომა: მეტი!

მარინა: ამის მერე ათი წელია!

რომა: უკვე დროსაც ანაწევრებ? ესე იგი, გჯერა, რომ ეს მართალია. დღეიდან ძნელი იქნება შენთან ცხოვრება, მარინა!

მარინა: საით აპირებ?

რომა (დამცინავად): თბილისში.

მარინა: თბილისში?

რომა: მშვიდობით, მარინა!

მარინა: საით?..

რომა: არსაით! დავიღალე და მეძინება. დღეს თბილა, წავალ ნავში დავიძინებ, ასე აჯობებს.

ელენე (სივრცეში): ამ დროს ინგას ტირილით გამოელვია. ბავშვი რომ დავაძინე და უკან მოვბრუნდი, რომა უკვე წასული დამხვდა. ცოტა ხნის მერე ნავთან გამოვედი, მაგრამ ცარიელი დამხვდა... ფარნით ხელში მთელი კომანი შემოვიარე. ყველგან სიჩუმე და სიცარიელე იყო... რომა არ ჩანდა. მერე მამაჩემი გავაღვიძე და ერთად განვაგრძეთ ძებნა... გამთენიისას ვიპოვნეთ: თავი ჩამოეხრჩო, ხიდის მოაჯირზე გამოება თოკი, ისე რომ, ფეხები ზედ წყალზე ეკიდა. (პაუზა.) ეს 1990 წელს მოხდა, სწორედ იმ წელს, როცა თბილისში ელენე გოგოლაძე დავით ყანჩაველს გაჰყვა ცოლად და მშობლების სახლის სიმყუდროვე სხვა, არანაკლებ მოხერხებულ სამყაროზე გაცვალა.

მეორე მოქმედების დასასრული

მესამე მოქმედება

ელენე (სივრცეში): როგორ მეზიზღებოდა ის, ვინც ყველაფერი მომპარა და ტანჯვის მეტი საკუთარი ცხოვრებიდან არაფერი დამიტოვა!.. რომას სიკვდილის შემდეგ ჩემი ფიქრები სულ უფრო ხშირად უბრუნდებოდა ელენე გოგოლაძეს. ჯემალის დანატოვარიდან ცოტა ფული კიდევ იყო დარჩენილი. გარდა ამისა, პატარა სახლი და ნავიც მქონდა. ნავი რომ გამექირავენებინა და მამაჩემისგანაც რაიმე მიმეღო, თანაც ხელმომჭირნეობასაც თუ გამოვიჩენდი, შესაძლოა ეს მე და ბავშვებს თბილისში გასამგზავრებლად და რაღაც ხნით გვეყოფნოდა... მძიმე წლები იყო. საბჭოთა კავშირი იშლებოდა. ცხოვრება ძვირდებოდა. დრო სწრაფად მიქროდა... ბავშვების ზრდის მიხედვით ვგრძნობდი, თუ როგორ ვბერდებოდი. ბესლანს არავითარი სურვილი არ ჰქონდა მეთევზე გამხდარიყო. თექვსმეტი წელი რომ შეუსრულდა, ოჩამჩირეში, ტყავის ფაბრიკაში დავტოვე შეგირდად; შეეძლო დეიდასთან ეცხოვრა, დედაჩემის დასთან, რომელსაც ქმართან ერთად იქვე ბოსტნეულის ფარდული ჰქონდა. ბესლანი ჩემი საყვარელი შვილი იყო და მის

გარეშე სახლი სულ ცარიელი მეჩვენებოდა. კიდევ კარგი, კვირაობით მაინც ბრუნდებოდა შინ. თითქმის სამი თვე იყო ოჩამჩირეში. ბოლოს უკვე იმდენის გამომუშავება შეძლო, ჩემგან ფულს აღარ ითხოვდა, სამაგიეროდ, კვირაობითაც აიცრუა გული შინ მოსვლაზე. ხშირად მთელი კვირები გადიოდა, ვიდრე იგი ჩვენთან ერთად შემოუჯდებოდა მაგიდას. თანაც ძალიან ცოტას ლაპარაკობდა.

ოთახში.

მარინა: გახსოვს, ბესლან, ერთხელ ჩემთან ერთად გამგზავრებას რომ დამპირდი?

ბესლანი: ჰო, მახსოვს. თბილისში, და მერე ამერიკაში.

მარინა: ჯერ თბილისში... თუ შენ ამაზე უკვე აღარ ფიქრობ, ბესლან.

ბესლანი: ვფიქრობ, როგორ არა...

მარინა: ჩვენ უკვე საკმარისი ფული მოვაგროვეთ.

ბესლანი: სურვილი კი მაქვს...

მარინა: მაგრამ?

ბესლანი: არა, არაფერი.

მარინა: შენ დამპირდი, ბესლან!

ბესლანი: არ ვიცი, დედა!

ელენე (სივრცეში): შევამჩნიე, რომ ბესლანი ჩაფიქრდა და მეტი აღარაფერი უთქვამს. მას შემდეგ, რაც რამდენიმე თვე სახლში აღარ გამოჩნდა, თვითონ წავედი მასთან ოჩამჩირეში. ეს აუცილებელი იყო, – ბოლოს და ბოლოს, იმის უფლებაც მქონდა, მომენახულებინა, თუნდაც განსაკუთრებული არაფერი მომხდარიყო. თბილი დღე იყო. დეიდა მარტო დამხვდა დახლთან.

ნახევრადღია სივრცეში.

მარინა: დილა მშვიდობისა, დეიდა.

დეიდა: მარინა! აი იშვიათი სტუმარი!

მარინა: ბესლანის ნახვა მინდოდა.

დეიდა: ბესლანის?

მარინა: არ არის? დღეს რამე დღესასწაული ხომ არაა?

დეიდა: ბესლანი, მარინა? ის რა, თბილისში არაა?

მარინა: თბილისში?.. მე არაფერი ვიცი თბილისის შესახებ!

დეიდა: იქ უფრო კაი ადგილი იშოვა. წინა კვირას თქვენთან იყო. მე მითხრა, რომ აქ აღარ დაბრუნდებოდა და პირდაპირ თბილისში გაემგზავრებოდა.

მარინა: ჰო, მაგრამ ის არ ყოფილა კომანში!..

თბილისში სად უნდა ვეძებო? არაფერი დაუტოვებია?

დეიდა: არა... თავისი ნივთები წაიღო. აჰ, მარინა, ცუდი არაფერი მოხდება. ბესლანი წესიერი ბიჭია! კარგად ვიცნობ! მალე მოგწერს.

ელენე (სივრცეში): კიდევ ორი დღე დავრჩი ოჩამჩირეში, მაგრამ ვერც ფაბრიკაში და ვერც სხვაგან ვერაფერი გავარკვიე. ბესლანი, როგორც ჩანს, საგულდაგულოდ მალავდა თავისი წასვლის ამბავს. მხოლოდ დეიდას გააგებინა. მასაც მხოლოდ ადგილი დაუსახელა: თბილისი. ახლა თბილისში უნდა წავსულიყავი, იქნებ იქ მაინც მეპოვა. ამისთვის ერთი კვირა მაინც იყო საჭირო, თუ მეტი არა... თანაც, ეს ფული ღირდა. შევძლებდი ბავშვების ამდენი ხნით დედასთან დატოვებას? ის უკვე ძალიან მოხუცებული იყო. კომანში რომ დავბრუნდი, მაინც გადავწყვიტე წავსულიყავი. დედაც თანახმა იყო. ფულს დანაზოგიდან ავიღებდი. ზარდახშა, რომელშიც ფულს ვინახავდი, ჯერ კიდევ ჯემალისაგან დამრჩა. მაშინ, ისევე როგორც ახლა, ის ზანდუკის ფსკერზე იდგა, ზემოდან კი ბავშვების ტანსაცმელი, წინდები, პერანგები და დასაკემსი ზეწრები ელაგა. ოც წელზე მეტი – ეს საიმედო ადგ-

ილს წარმოადგენდა... მაგრამ ახლა, როდესაც ზარდახშისთვის გასაღების მორგება მოვიწოდებ, აღმოვაჩინე, რომ მისი გახსნა საჭირო აღარ იყო: ის გატეხილი და ცარიელი დამხვდა!.. ჩემ გარდა ერთადერთმა ადამიანმა იცოდა, სად ინახებოდა ფული და მივხვდი – ჩემს თბილისში წასვლას აზრი არ ჰქონდა. ბესლანი იქ არ იქნებოდა. ასეთივე წარმატებით შემეძლო ის სოხუმში, მოსკოვში ან კიევში მეძებნა. ბესლანი შორს იყო. ჩემი უსაყვარლესი ვაჟი, რომელმაც მარტო ფული კი არა, მთელი ჩემი ოცნებები მოიპარა.

ღია ცის ქვეშ. ისმის თოლიების წივილი.

დიმიტრი (შორიდან): დედა! დედა!

მარინა (ნამტირალევი ხმით): რა იყო?

დიმიტრი: მანდ რას აკეთებ? ჩვენ გეძებთ!

მარინა: მოვდივარ! დიდი ხანია, ასეთი ქარი არ ყოფილა.

დიმიტრი: ბესლანს რამე ხომ არ დაემართა, დედა? ოჩამჩირეზე არაფერი მოგიყოლია!

მარინა: ბესლანი თბილისში გადავიდა! უკეთესი სამუშაო იშოვა! ჯამაგირი მეტი აქვს, საღამოობით უფრო ადრე თავისუფლდება!

დიმიტრი: მერე, ამაზე ტირი?

მარინა: არა, უბრალოდ ძალიან შორსაა და იმიტომ ვტირი.

დიმიტრი: მე არასოდეს წავალ შენგან ასე შორს, დედა! გპირდები!

თოლიები წივილი თანდათან ნელდება.

ელენე (სივრცეში): მისი ბრალი სულ არ იყო და არც სურვილი ჰქონდა – მაგრამ დიმიტრი კომანიდან თბილისზე უფრო უარეს ადგილას წავიდა. როცა ქართველებს და აფხაზებს შორის ომი დაიწყო, ის ცხრამეტი წლის იყო. დიმიტრი აფხაზებს შეუერთდა... კომანშიც ისეთივე სიჩუმემ და სიცარიელემ დაისადგურა, როგორმაც ჩემს სახლში. მერე ლანა და ინგაც გაემგზავრნენ. ისინი ბესლანივით იმავე ფაბრიკაში მუშაობდნენ და დეიდასთან ცხოვრობდნენ. კვირაობით ხანდახან ისინიც არ ბრუნდებოდნენ შინ, ზოგჯერ კი მხოლოდ ერთი მათგანი ჩამოდიოდა. ომის დროს ისევ იმას ვაკეთებდი, რითაც მთელი ცხოვრება ვიყავი დაკავებული: თევზს ვშიგნავდი. ჩემი ხელიდან გადადიოდნენ ისინი მარცხნივ მდგარი ერთი კასრიდან მარჯვენაში. უშნო ხელები მქონდა. ველოდებოდი, მთელი ცხოვრება ველოდებოდი წერილებს... ვაყურადებდი სახლის წინ ნაბიჯებს, ველოსიპედის საბურავების შრიალს. ყველაზე

ნაკლებად უკვე თბილისში წასვლას ველო-
დი. მოლოდინი თანდათან მცირდებოდა, ან
იქნებ პირიქით, – სულ უფრო და უფრო მძა-
ფრდებოდა. ერთხელ, შემოდგომის საღამოს
მართლაც შემომესმა ნაბიჯების ხმა, რომე-
ლიც აშკარად ჩემს სახლს უახლოვდებოდა.
ზუსტად კართან შენელდა და შეწყდა. ცოტა
ხანს ვაყურადებდი, ბოლოს ვიკითხე:

ოთახში.

მარინა: რომელი ხარ? (სიჩუმე. მარინა დგება და
კარს აღებს.) ვინ არის?

ბესლანი (ჩუმად): მე ვარ, ბესლანი.

მარინა (ხმამალა): ბესლან?

ბესლანი: ჩუმად, ჩუმად!

მარინა: რა დაგემართა?

ბესლანი: შემომიშვი!

მარინა: აჰ, ბესლან, შვილო, ჩემო სიხარულო!

ბესლანი: დედა!

მარინა: ეს რა გაცვია? ეს რა ფორმაა?

ბესლანი: თავის დროზე ქართული სამხე-
დრო ფორმა იყო. არა, არა, შუქი არ გინდა!
ფარდები ჩამოფარებულია? კარებს რომ
აღებდი, მომეჩვენა, ქუჩაში ვიღაც იდგა.
შეიძლება ქართველები მეძებენ.

მარინა: ვინ გეძებს?

ბესლანი: დეზერტირი ვარ, ოთხი დღეა მოვ-
დივარ.

მარინა: დაჯექი, ბესლან, შეჭამე. აქ ცოტა რა-
ღაც დამრჩა, ჯერ არ გაცივებულა!

ბესლანი: იმათ იციან, რომ კომანიდან ვარ.

მარინა: მაშინ სულელურად მოიქეცი, აქ რომ
არ მოხვედი.

ბესლანი: ხო, უჭკუოდ მოვიქეცი.

მარინა: სამაგიეროდ, მე ვარ ბედნიერი,
ბესლან.

ბესლანი: მე გზა უნდა გავაგრძელო. რაიმე
ტანსაცმელი გექნება ჩემთვის!

მარინა: ერთი ხელი შენი ტანსაცმლიდან აქ
დარჩა... დიმიტრისიც კარგად გექნება.

ბესლანი: დიმიტრისი?

მარინა: აი, ღია ბარათი მისგან... სამი კვირის
ნინ მოვიდა.

ბესლანი (*კითხულობს*): „ახლა დიდი ხანი ველარ
მოგწერ. არაფერი მაკლია. თუ ყველაფერი
რიგზე იქნა, მალე შვებულებას მომცემენ.“

მარინა: თუ ყველაფერი კარგად იქნაო,
ბესლან!

ბესლანი: ლანა და ინგა როგორ არიან?

მარინა: ოჩამჩირეში არიან! აქ მე ვარ მარტო.

ბესლანი: დედა, მაშინ...

მარინა: ჭამე, ბესლან! არაფრის ახსნა არ არის საჭირო.

ბესლანი: მაშინ... ერთი გოგოსთვის მჭირდებოდა, მაგრამ მაინც არ მეყო.

მარინა: რა სისულელეებს ლაპარაკობ!

ბესლანი: მერე დავჭკვიანდი... დედა... მე ძალიან...

მარინა: დაწყნარდი, ბესლან!

ბესლანი: აი, ხედავ ბეჭედს?.. ჩემს ცოლს ირმა ჰქვია.

მარინა: ირმა.

ბესლანი: აი, მისი სურათი. (სურათს უწვდის. თან ჩანგალს დააგდება, წამოხტება.)

მარინა: რა მოგივიდა?

ბესლანი: რალაც ხმაა.

მარინა: არაფერია.

ბესლანი: მანქანაა. სჯობს, ნავში დავიძინებ. მომეცი ტანსაცმელი, დედა. თუ ჩემს საძებნელად არიან, მაშინვე მივხვდები. თუ არა, გადავიცვამ და უკან დავბრუნდები.

მარინა: ჩაგვიარეს.

ბესლანი: იმათ არ იციან, რომელ სახლში ვცხოვრობ... ჩუ... გაჩერდნენ... ტფუი!.. მე კიდე, მეგონა, გამოძინებას მაინც მოვასწრებდი.

მარინა: ეჭვი არ მეპარება, ახლავე დაბრუნდები, ბესლან.

ბესლანი: ვნახოთ, დედა.

ბესლანი გადის. ცოტა ხანში ისმის ბუნდოვანი ყვირილი და სროლის ხმა. მარინა ყურებზე ხელისგულებს იჭერს.

ელენე (სივრცეში): ერთხელ ჩემთან უცნობი ქალი მოვიდა ბავშვით ხელში. ჩემთან დავტოვე! ბესლანის ცოლი აღმოჩნდა, ირმა, თავის პატარა ვაჟთან, ჯემალთან ერთად! თავად ბესლანი ცოცხალი აღარ იყო: პარტიზანად წასულიყო, აფხაზებისკენ გადასულიყო და ბრძოლაში დაღუპულიყო. საფლავების რიცხვი დღითიდღე იზრდებოდა. ბესლანის სიკვდილი რომ გავიგე, მალე, დედაც გარდაიცვალა. მამაჩემი ჩემთან გადმოვიდა და ჩვენ კიდევ უფრო დავახლოვდით. ლანას და ინგას იშვიათად ვხედავდი. ნათესავებთან აღარ ცხოვრობდნენ, კომანდლები კი მათ არცთუ კარგად ახსენებდნენ. ერთხელ წერილი მოვიდა, მოკლე ცნობით, რომ დიმიტრი სოხუმის აღებისას უკვალოდ გაქრა. მერე გამოაცხადეს რომ ომი დამთავრდა. კაცები, რომლებიც იბრძოდნენ, ბრუნდებოდნენ. ზოგმა ძველე-

ბურად მეთევზეობას მიჰყო ხელი, ზოგიც ალიფაიასა და ოჩამჩირეში შოულობდა სამუშაოს. ზოგიერთი კი სულ აღარ დაბრუნდა. მათი სახელები ეკლესიის წინ აღმართულ დაფაზე ეწერა. დიმიტრის სახელიც მათ შორის იყო. მაგრამ განა მე ეს დაფა მიშველიდა? ლანა ოჩამჩირეში გათხოვდა, დეიდა კლარა რომ გარდაიცვალა, ქმართან ერთად მისი ფარდული ჩაიბარა. ინგა კომანში ბავშვთან ერთად დაბრუნდა. ძალიან ლამაზი იყო და მთელი კომანის კაცები კუდში დასდევდნენ. უბედურება ის იყო, რომ ინგაც არავის ეუბნებოდა უარს. ცოტა ხნის შემდეგ ისევ ოჩამჩირეში გადავიდა ქარხანაში სამუშაოდ. პატარა ქალიშვილი კი, რომელიც ჩემს სახელს ატარებს, ჩემთან დატოვა. პატარა სახლი ვერ გვიტევდა ამდენ ხალხს, თანაც ძალიან ღარიბები ვიყავით. ნავები დალპა და უკვე არაფრად გამოდგებოდა. ნაწილები, რისი გაყიდვაც შეიძლებოდა, მოვხსენით და გავყიდეთ. ნახევრად წყლით დაფარული ნარჩენები ნელ-ნელა ღებოდა. უკვე ოთხმოც წელს მიღწეული მამაჩემი ცოტა ფულს ბადეების შეკეთებით შოულობდა. ირმა სახლს და ბავშვებს უვლიდა. მე კი კვლავ ჩემს ძველისძველ სამუშაოს ვასრულებდი – მარილს, ფარფლებსა და თევზის ნაწლავებს

შორის განვაგრძობდი არსებობას. ამ საქმის ოსტატი ვიყავი, მაგრამ ჩემი გამომუშავე-ბული ფული მაინც არ იყო ამდენი ხალხის-თვის საკმარისი. კვირაობით ინგა, ზოგჯერ კი, ლანა და მისი ქმარიც ჩამოდიოდნენ, და ყველა ერთად რომ შევიყრებოდით, მთელი სახლი სიცილით, ყაყანითა და ბავშვების გნიასით ივსებოდა. ხანდახან სასმელის სმი-თაც ვიქცევდით თავს. მეც სხვებთან ერთად ვსვამდი და ვიცინოდი, თან კი გამუდმებით ვფიქრობდი ჯემალიზე, რომაზე, ბესლანსა და დიმიტრიზე, – ჯერ კიდევ ველოდებოდი ჩემს დიმიტრის... დროდადრო ხომ ისინიც ბრუნდებოდნენ, ვინც კარგა ხანია დაღუპუ-ლად ითვლებოდა და ვისი სახელებიც დიმი-ტრის გვერდით ეწერა მემორიალურ დაფაზე.

ოთახში.

მამა: უკვალოდ გაქრა, მარინა, სულაც არ ნიშ-ნავს, რომ დაიღუპა! გაიხსენე ვლადისლავ მირველიას ამბავი!

მარინა: მე მარტო დიმიტრი მახსენდება.

მამა: ალიკაც უკვალოდ დაიკარგა! უკვალოდ დაკარგვა ნიშნავს, რომ მის შესახებ არა-ვინ არაფერი იცის. მირველიაზე მართლა არავინ არაფერი იცოდა და ომი რომ დამ-თავრდა, მაშინაც არ დაბრუნდა! არც წერი-

ლი გამოუგზავნია. ყველამ დაიჯერა, რომ მოკვდა. სინამდვილეში კი, სალ-სალამათი ბრძანდებოდა და სამი წლის მერე ცოლითა და სამი შვილით დაბრუნდა გერმანიიდან.

მარინა: რატომ არაფერს იწერებოდა?

მამა: აბა, მე რა ვიცი? შეიძლება ცოლის მეტი აღარაფერი ანალვლებდა. ან ფოსტა მუშაობდა გერმანიიდან აფხაზეთში ცუდად. ან ეშინოდა...

ელენე (სივრცეში): წლების მერე დიდი სამშვიდობო შერიგება მაინც მოხდა. აფხაზებმა და ქართველებმა ისევ ერთად გად-ანწყვიტეს ყოფნა და ცხოვრება. ქართველები კოლონებით ბრუნდებოდნენ. გზები გაიხსნა. ცხოვრება ისევ გამოცოცხლდა აფხაზეთში. ომს აღარავინ იხსენებდა, და თუკი იხსენებდა როგორც დიდ ჭირს და სახადს, რომელიც აუცილებლად უნდა მოეხადა ორივე მხარეს. ჩვენი სახლის უკან ერთი ადგილი იყო. იქ ვიდექი ხოლმე და დიმიტრის მოლოდინში გზას გავყურებდი. აქედან კარგად ჩანდა ოჩამჩირედან მომავალი გზა, რომელიც გვერდს უვლიდა კომანს და ჩემი ადგილიდან არცთუ მოშორებით, მარჯვნივ, სწორი კუთხით აღიფაიასკენ უხვევდა. აქედან თავისუფლად შემეძლო მეჭვრიტა გზისა და მთელი ჩემი

გავლილი ცხოვრებისათვის. ზუსტად აქ ვიდ-
ექი, წყლის პირას, პატარა ბესლანით ხელში,
როცა ჯემალი უკანასკნელად გავიდა ზღ-
ვაში და თავი დამიქნია დამშვიდობებისას...
მარჯვნივ ის ხიდი იყო, რომელზეც რომამ
გამთენიისას თავი ჩამოიხრჩო... ოდესღაც,
აქ ჩემი შვილები, ახლა კი ჩემი შვილიშვილე-
ბი თამაშობდნენ... აქ გაისმოდა თოლიების
ხრინნიანი წივილი, რომელიც ფონივით გას-
დევდა მთელ ჩემს ცხოვრებას... ერთ კვი-
რადღეს, სწორედ აქ ვიდექი, როცა დიდმა,
გადახდილმა მანქანამ ჩამიქროლა. სწრაფად
მიახლოვდებოდა თავისი რადიო-მუსიკით
და ამ ხმაზე, საშინელმა შფოთმა შემიპყრო...

*ისმის მოახლოებული ავტომობილის ხმაური, რო-
მელშიც რადიომუსიკაა ჩართული.*

ელენე: როცა მანქანა გამისწორდა და მისგან
წყლის ვიწრო ზოლილა მყოფდა, შიგნით მჯ-
დომმა ქალმა უცნაურად შემომხედა...

ხმაური მიწყნარდება.

ელენე (სივრცეში): და მე ვიცანი ის!.. ეს ელენე
გოგოლაძემ ჩამიარა! – მე კიდევ, რა ხა-
ნია დავინწყებული მყავდა! მაგრამ ამ ერთ
წუთში ყველაფერი გამახსენდა. ეს მე თვი-
თონ, მთელი ჩემი ცხოვრებით ჩავიქროლე

საკუთარი თავის წინ. პატარა ბესლანი ნაპირზე დავსვი და რამდენიმე ნაბიჯი გადავდგი წინ... მეჩვენებოდა, რომ უნდა გავფრენილიყავი ამ მანქანის კვალზე, თითქოს ყველაფერი მხოლოდ იმაზე იყო დამოკიდებული, დავენეოდი თუ არა მას. ნაბიჯის გადადგმისთანავე წყალში გადავვარდი და ვიგრძენი, რომ ჩემ ირგვლივ წყალი მატულობდა – მევსებოდა პირი, ცხვირი, ყურები და თავბრუ მეხვეოდა.

ღია ცის ქვეშ.

დათო: ელე! ელენე, არ მოკვდე!!

ელენე: რა მჭირს...

დათო: ცოტა ხანს იწეჟი ქვიშაზე! მერე შეზლონგზე გადაგიყვანთ!

ელენე (უაზროდ): ჰო, შეზლონგზე...

დათო: რა სულელურად მოგვივიდა ამ სიცხეში, პირდაპირ წყალში რომ შევვარდით! ელე, გესმის ჩემი?!

ელენე: ვინ ხართ?

დათო: ელე! დათო ვარ... ვერ მცნობ?

ელენე: თბილისი!

დათო: ჰო, საყვარელო!

ელენე: ელენე გოგოლაძე! ახლავე უნდა წავიდე.

დათო: უნდა წახვიდე? სად უნდა წახვიდე?

ელენე: კომანში!

დათო: კი, როგორ არა! აბა, სხვაგან სად წახვალ? ჯერ შეზლონგზე. და მერე სასტუმროში. აქ ოთახი უნდა ვიქირავოთ.

ელენე (სივრცეში): მეორე დღეს კვლავ ელენე გოგოლაძის გონზე მოვედი. ჩაბნელებულ ოთახში ვინექი. დათო საბანაოდ იყო წასული. ავდექი და ფარდებს შორის გავიხედე. პატარა სასტუმროს კიბესა და სანაპიროსაკენ მიმავალ გზას მზე აცხუნებდა. ჩავიცვი, დაბალქუსლიანი ფეხსაცმელი შევარჩიე, გრძელ გზაზე სიარული რომ არ გამჭირვებოდა, სასტუმროდან გამოვედი და კომანისკენ მიმავალ გზას დავადექი. სიცხის მიუხედავად, სწრაფად მივაბიჯებდი და დანიშნულების ადგილამდე მისაღწევად საათიც კი არ დამჭირვებია. გადავედი თუ არა ხიდზე, დაბალი ქოხის კარი შევალე და შევედი... ინგა სამზარეულოში, ქურასთან იდგა, მისი პატარა ქალიშვილი მარინა – იატაკზე თამაშობდა.

სამზარეულოში.

ელენე: ინგა!

ინგა (შფოთით): რა გნებავთ, ქალბატონო?

ელენე: მე მინდოდა... ინგა!

ინგა: ვინ ბრძანდებით?.. მე თქვენ არ გიცნობთ!..

ელენე: შენ მე არ მიცნობ?.. (პაუზა.) სამაგიეროდ, მე გიცნობთ თქვენ ყველას! ძალიან კარგად!

ინგა: ვინ ჩვენ ყველას?

ელენე: თითქოს ყველას ხმა მესმის: ლანასი, მარინასი, პატარა ჯემალის...

ინგა: დიახ, დღეს ყველანი აქ არიან.

ელენე: მარინა სადღაა?

ინგა: აგერ, სოფელს აშენებს. თუ ეს ციხე-კოშკი იქნება?

ელენე: არა, მე დიდ მარინას – დედაშენს ვგულისხმობ.

ინგა: დედაჩემს?.. იმას საიდანღა იცნობდით?

ელენე: ოოო, ეს ძალიან გრძელი ისტორიაა, ინგა... ძალიან დიდი ხანია ჩვენ ერთმანეთს ვიცნობთ.

ინგა: დიდი ხანია?

ელენე: უკვე ძალიან დიდი ხანია.

ინგა: მარინა დიდ ოთახშია. შედით, თუ გნებავთ...

ელენე: მადლობა.

ინგა: ძალიან ვწუხვარ, მაგრამ თქვენ ალბათ ცოტათი ადრე უნდა მოსულიყავით!

პაუზა.

ელენე (სივრცეში): ოთახის კარი გავაღე. ბნელოდა. ძლივს შევაჩვიე თვალი სიბნელეს და ნელ-ნელა გავარჩიე: დაბალ ხის ტახტზე ვილაც ინვა და გულზე ხელები დაეკრიფა. ჰაერის მოძრაობამ მის ფეხებთან დანთებული ორი სანთელი შეარხია და მე ვიცანი მარინა!.. თუ ჩემი თავი!.. გული ყელში მომანვა და საშინელი სისწრაფით ამიბაგუნდა!.. სწრაფად შევედი და კარი მივიხურე. ჩვენ უკვე მარტონი ვიყავით... მხოლოდ ჩვენ ორნი!

მე და ის...

მარინა და მე...

მე და მე...

ორი მე!

მესამე მოქმედების დასასრული

ფარდა